

Б. І. МАЛЮК, д-р геол.-мінерал. наук, директор Центру міжнародного співробітництва ДНВП “Геоінформ України”,
С. І. ПРИМУШКО, директор ДНВП “Геоінформ України”

XXXIX ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ АСОЦІАЦІЇ ГЕОЛОГІЧНИХ СЛУЖБ ЄВРОПИ (м. Мадрид, Іспанія, 19–21 жовтня 2015 р.)

Фото 1.
 Учасники Генасамблеї
 у вестибюлі Геологічної служби
 Іспанії

XXXIX Генеральна асамблея Асоціації геологічних служб Європи (АГСЕ) відбулась 19–21 жовтня 2015 року в м. Мадрид, Іспанія, і складалась з пленарної частини, розширеного семінару директорів і геологічної екскурсії. У складі делегації України участь у зазначених заходах брали М. О. Бояркін (т. в. о. голови Держгеонадр України), С. І. Примушко (директор ДНВП “Геоінформ України”), Б. І. Малюк (директор Центру міжнародного співробітництва ДНВП “Геоінформ України”, контактна особа Держгеонадр в АГСЕ). Пленарна частина Генасамблеї проходила в приміщенні Геологічної служби Іспанії (фото 1, 2).

Нагадаємо, що Генасамблеї АГСЕ проводяться двічі на рік (див. [1–9]) і складаються з пленарної частини й тематичного семінару директорів. Осінні засідання також супроводжуються геологічною екскурсією.

Програма пленарних засідань XXXIX Генасамблеї об’єднувала традиційні процедурні й організаційні питання (звіти керівництва АГСЕ, Виконавчого комітету, керівників експертних груп АГСЕ, річна статистика тощо) і спеціальні доповіді, які стосувались виконання міжнародних проектів, започаткованих АГСЕ, в яких зокрема беруть участь Держгеонадр України, а також стратегії АГСЕ.

Зокрема, на Генасамблеї схвалено створення постійного центру підтримки інформаційної системи, розробленої в про-

цесі виконання проекту “Система моніторингу мінеральних ресурсів Європи” (Minerals4EU¹), в якому від України брав участь ДНВП “Геоінформ України”. Проект завершився в серпні 2015 року, і зазначений центр призначений для подальшого вдосконалення системи та періодичного оновлення інформації, яку будуть постачати партнери з числа геологічних служб Європи. Засновником центру як юридична особа, зареєстрована в Бельгії, виступатиме АГСЕ.

Згадана вище Стратегія АГСЕ² має на меті поступове перетворення АГСЕ на Геологічну агенцію Європейського Союзу, інтегровану до експертних і керівних структур ЄС. Питання стратегії АГСЕ на довгострокову перспективу, яке отримало робочу назву “Стаття 185”, обговорювалось упродовж останніх років на робочих зустрічах і засіданнях АГСЕ. Воно передбачає стратегічну інтеграцію проектів і досліджень геологічних служб країн Європи в межах спеціальної програми на підставі Статті 185 “Договір про функціонування Європейського Союзу” (ДФЕС). На першому етапі АГСЕ (за участі всіх національних геологічних служб, зокрема України) має готувати заявку на окремий інфраструктурний проект для подання до програми ЄС ERA-NET (European Research Area Network – мережа дослідницьких установ Європи), у межах якого про-

¹ Див. інтерактивну систему на порталі: <http://minerals4eu.brgm-rec.fr/>.

² Див. <http://www.eurogeosurveys.org/wp-content/uploads/2014/08/EGS-Strategy-Document-2014-A4.pdf>.

Фото 2. Зала засідань Геологічної служби Іспанії, де проходила Генасамблея

тягом 2018–2020 років буде проведена вся підготовча робота щодо застосування Статті 185 ДФЄС до геологічних наук. Подання заявки на проект ERA-NET очікується у 2016 році.

Зазначений проект ERA-NET у галузі геології об'єднуватиме чотири напрями: 1) геоенергетика, 2) гідрогеологія, 3) тверді корисні копалини, 4) інформаційні системи. Кожен з цих напрямів, у разі затвердження проекту ERA-NET до виконання консорціумом геологічних служб Європи, у свою чергу може передбачати розроблення одного-двох підпроектів. Водночас з досвіду згаданого вище проекту Minerals4EU більшість директорів геологічних служб Європи схиляється до того, що найбільш ефективним та інтегрованим рішенням, яке разом з тим дасть змогу отримати консолідовані результати, стане започаткування одного великого проекту, в якому питання геоенергетики, гідрогеології та твердих корисних копалин вирішуватимуть у межах відповідних робочих пакетів з використанням спільної інформаційної системи.

Секретаріат АГСЄ поінформував учасників Генасамблеї про те, що Єврокомісія з урахуванням специфіки геологічних досліджень та інформації, яка при цьому отримується, погодилась на виконання проекту ERA-NET за категорією "С". Нині в ЄС виконується понад 400 проектів ERA-NET у різних галузях науки й технологій, але за категорією "С" – лише 2–3 проекти. Проекти категорій А та В передбачають фінансування за рахунок країн-членів ЄС. Категорія ж "С" означає 33 % фінансування проекту грошима з боку Єврокомісії, а 66 % – за механізмом заліку витрат робочого часу і накладних витрат учасників проекту (in-kind). На підставі Статті 451 "Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом" від 21.06.2014 р. Україна може брати участь у проекті ERA-NET, зокрема Держгеонадра України вже висловили зацікавленість узяти участь у цьому проекті.

Під час Генасамблеї проведено консультації щодо результатів роботи групи експертів АГСЄ з розробки рекомендацій стосовно перспектив розвитку Держгеонадр України, які дадуть можливість надалі визначити головні напрями, де потрібно залучати досвід організації та функціонування геологічних служб Європейського Союзу в процесі реформування геологічної галузі України. Зазначена група працювала в Україні у квітні-червні 2015 р. відповідно до листа Держгеонадр України на адресу керівництва АГСЄ щодо утворення цієї групи. За рішенням Виконком АГСЄ від 1 грудня 2014 р. така група була утворена після візиту в Україну Генерального секретаря АГСЄ Л. Демікелі 24–26 листопада 2014 року.

Відмітною рисою XXXIX Генасамблеї АГСЄ було проведення розширеного семінару директорів (20–21 жовтня 2015 р.), присвяченого розвитку співробітництва між АГСЄ та АГСЛА – Асоціацією геологічних служб країн Латинської Америки (ASGMI – Asociación de Servicios de Geología y Minería Ibero-americanos), яка об'єднує 30 країн Південної й Центральної Америки. На семінарі заслухано ознайомчі доповіді представників обох асоціацій стосовно особливостей діяльності геологічних служб окремих країн Латинської Америки, наявного досвіду проведення досліджень геологічними службами Європи в Латинській Америці та виконання певних спільних проектів. На завершення семінару підписано Меморандум про взаєморозуміння між АГСЄ та АГСЛА та обговорено шляхи реалізації положень Меморандуму, зокрема в межах програми ЄС фінансування науково-дослідних проектів Horizon2020 та Інструменту партнерства, нещодавно запровадженого Європейською комісією для співробітництва з третіми країнами.

Геологічну екскурсію, в якій так само брали участь представники АГСЛА, проводили в межах міста Segovia, розміщеного в 70 км на північний захід від Мадриду. Місто Segovia ще понад 30 років тому внесено до переліку Світової спадщини ЮНЕСКО, тут є відомий акведук, збудований у часи Римської імперії для водопостачання містечка, що в ті часи мало стратегічне значення на перетині торгових шляхів. Вважається, що цей акведук – одна з найкраще збережених пам'яток архітектури часів Римської імперії. У місті також нараховують понад 30 церков римських часів і багато будинків римлян. На скелях, складених мезозойськими вапняками, стоїть величний замок-фортеця Alcazar, розбудова якого почалася ще в до-римській час, а нині тут розміщується Королівський суд Кастилії. Архитектурний ансамбль доповнює великий собор пізньоготичного стилю.

Метою екскурсії був огляд геологічних співвідношень палеозойських і мезозойських утворень (фото 3), контакт між якими розміщений на ділянці, де римський акведук має найбільшу висоту. Власне, ознайомлення з акведуком розпочалося у верхній частині міста, де залишки акведука мають вигляд невисокої (до 1 м заввишки) стінки, і далі на північний захід акведук поступово нарощено спочатку першою галереєю заввишки до 8 м, а згодом і другою галереєю заввишки до 20 м. Загальна висота акведука в нижній частині міста становить 28 м. Акведук збудовано з блоків біотит-мусковітових двопольовошпатових гранітів монзонітового ряду. Попри те, що на одній з мальовничих вуличок міста опора акведука стоїть прямо на відслоненні сильно вивітрілих біотитових гранітів палеозою, прадавній кар'єр, звідки відбирали граніти, розміщений на відстані 15 км від міста, у горах Sierra de Guadagama Центральної гірської системи Іспанії.

Ставлення до геологічної спадщини в місті добре ілюструє один з пунктів маршруту екскурсії, який для учасників екскурсії виявився несподіваним. Річ у тім, що контакт між мезозойськими (верхня крейда) прибережно-морськими пісковиками й морськими вапняками (див. фото 3) спостерігається у відслоненні, яке розміщене не на вулиці, а в середині магазину жіночої білизни, у задній стінці будівлі, яка фактично є природною скелею (фото 4). Власниця цього магазину – велика шанувальниця геології, тому докладно неабияких зусиль для збереження цього "відслонення" в належному стані і його постійній доступності для численних туристів. Навіть мерія міста виходить з того, що гірські скелі є невід'ємною складовою міста і його історичної спадщини, тому питанням збереження належного стану відслонень гірських порід приділяється вели-

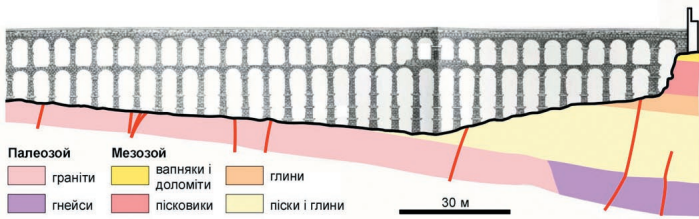

Фото 3. Геологічна будова ділянки розміщення акведука

ка увага, усі такі об'єкти позначені в пувівниках і в певних місцях огорожені та обладнані пояснювальними табличками.

Учасники екскурсії так само оглянули вапняки верхньої крейди в скелях, на яких побудовано замок Alcazar (фото 5), ознайомились із протиповеневи ми заходами поблизу замку, а також небезпечними геологічними процесами, розвинутими безпосередньо поруч із церквою Fuencisla, яка стоїть прямо під вапняковою скелею й у 2005 році навіть зазнала руйнування внаслідок обвалу гірської маси, який стався вночі.

Окрім участі в офіційних заходах, українська делегація також провела низку робочих зустрічей з представниками геологічних служб Данії, Німеччини, Норвегії, Польщі, Франції, а також США й Канади, де обговорювались різноманітні проблеми в галузі геологічного вивчення й використання надр, а також перспективи налагодження або ж поглиблення співпраці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гошовський С. В., Малюк Б. І. Загальні збори Асоціації геологічних служб Європейського Союзу//Мінеральні ресурси України. – 2007. – № 4. – С. 4–7.
2. Гошовський С. В., Малюк Б. І. XXV Генеральна Асамблея Асоціації геологічних служб Європи//Мінеральні ресурси України. – 2008. – № 4. – С. 3–7.
3. Малюк Б. І., Люта Н. Г. XXVII Генеральна Асамблея Асоціації геологічних служб Європи//Мінеральні ресурси України. – 2009. – № 4. – С. 3–6.

Фото 4. “Відслонення” контакту між мезозойськими прибережно-морськими пісковиками й морськими вапняками в магазині жіночої білизни

4. Мормуль Д. Д., Гошовський С. В., Малюк Б. І. XXIX Генеральна Асамблея Асоціації геологічних служб Європи//Мінеральні ресурси України. – 2010. – № 4. – С. 3–6.

5. Гончарук Л. М., Малюк Б. І. XXXI Генеральна Асамблея Асоціації геологічних служб Європи (Польща-Україна, 19–24 вересня 2011 року)//Мінеральні ресурси України. – 2011. – № 4. – С. 4–8.

6. Малюк Б. І., Ткаченко М. В. XXXIII Генеральна Асамблея Асоціації геологічних служб Європи//Мінеральні ресурси України. – 2012. – № 4. – С. 3–6.

7. Малюк Б. І. XXXIV Генеральна Асамблея Асоціації геологічних служб Європи//Мінеральні ресурси України. – 2013. – № 2. – С. 8–11.

8. Малюк Б. І., Рудько Г. І. XXXV Генеральна Асамблея Асоціації геологічних служб Європи//Мінеральні ресурси України. – 2013. – № 4. – С. 3–5.

9. Малюк Б. І., Примушко С. І. XXXVII Генеральна Асамблея Асоціації геологічних служб Європи//Мінеральні ресурси України. – 2014. – № 4. – С. 43–46.

Фото 5. Учасники геологічної екскурсії після огляду вапняків верхньої крейди, на скельних виходах яких збудовано замок-фортецю Alcazar